

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Medijatovi hiši, št. 15.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto

Revščina na Notranjskem in v Istri.

Če pogledamo v „Laibacherico“, najdemo vsak dan vse polno eksekutivnih dražb, tako da mora ljudomilega človeka in rodoljuba srce boleti, nekaj iz občeloškega sočutja, nekaj pa iz narodnozavedne britkosti, ker se nam vriva bojazen, da bi vtegnilo vse naše narodno premoženje, naša zemlja v tuje roke preiti, ako se bo prodaja naših posestev tako nadaljevala, ako se bodo naši zemljaki tako nevesmiljeno iztiravali iz grude in ogušč, kjer so bivali in živeli od pamtiveka naši častiljivi očci. Največ takih dražb pa ima notranjska stran, zlasti ilirska Bistrica. Enako ubogim Istrijanom so tudi naši vrli Notranjci jako slabo letino imeli. Hoteli so si na drug način opomoči, in vdinjali so se vojnemu ministerstvu kot vozniki za Bosno. Pa slišali smo iz interpelacije naših vrlih poslancev, kako neusmiljeno je jud Abendroth naše uboge Primorce opeharil, tako da so prišli ob ves zaslužek. O tej zadevi bodo sicer naši poslanci vse mogoče storili, da se ta krivica poravnja, če drugače ne gre, iz državne blagajnice, ker je Abendroth vabil ljudi v imenu vojnega ministerstva. Toda, ako se prav v tej zadevi vse dožene, kar pravica zahteva, vendar to ne bo moglo zaprečiti velike revščine, bede in pomanjkanja, ki primorski strani preti vsled slabe lanske letine.

Ljudje že zdaj nemajo kaj jesti, kaj bo še le proti pomladi!

Našim vrlim državnim poslancem se ponuja ugodna prilika, da si utrdé vedno in trdno naklonjenost naših vrlih Kraševcev, ako se v

državnem zboru potegnejo zato, da kedar se bodo drugim po bedi zadetim deželam delile državne podpore, da tudi naša notranjska stran ne bode pozabljena.

Morda bi se dalo od vlade tudi doseči, da bi se iztirjavanje davkov v teh okrajih vsaj do prihodoje žetve ustavilo, in da bi se ustavile eksekutivne dražbe, ker ljudje so pač po nedolžnem v tako revščino zabredli.

Kar smo rekli o Notranjski, to velja tudi o Istri. Lakota tam že na vrata trka, ker prav nič niso pridelali. Državni zbor je obljubil 60.000 gl. podpore. Kaj bo 60 tisoč za eno celo deželo?! To je premalo za eno samo občino!

V Istri se pridruži še politični moment. Lahoni nabirajo za stradajoče iz političnih nagibov, ker jih hočejo na tak način k sebi prikleniti. Mi Slovenci ne smemo pustiti, da bi se v Istri reklo: „Lahi so nam pomagali, naši slovanski bratje pa so nas na cedilu pustili!“ Kdor tedaj ne dá iz krščanskega usmiljenja, kar je prvi in glavni nagib, naj vendar dá iz slovanskega bratoljubja! Nemudoma se morajo po celi Sloveniji osnovati odbori, ki bodo pobirali darove za Notranjce in Istrijane. Ni treba, da bi bil ravno denar; kmet denar najteže dá. Saj stradajoči ne potrebujejo denarja, ampak živeža; in če se jim denar pošlje, bodo živeža zanj kupili. V Ljubljani nam je Bog dal letos veliko zelja. Kdor bi hotel zelje pobirati za stradajoče, bi ga v Ljubljani in okolici precéj nabral. V drugih krajih naj se nabira žito, zopet v drugih krompir, sploh to, kar ljudje najlože dajo. Tako se bo stradajočim pomagalo.

Čitalnice naj napravljajo veselice v ta namen in naj pomagajo z gotovim denarjem. Častita duhovščina po deželi naj se te bogoljubne stvari poprime, preverjeni smo, da ne bo ostalo brez uspeha, in če vsak le malo premore, združene moči bodo mnogo storile.

Nismo pisali tega, da bi se list napolnil, ampak z gorečo željo, da bi se naše besede vresničile, in v ta namen Bog pomozil!

Sedajne socijalne razmere.

Prva potreba je vsakdajni kruh. Naj bodo drugi ideali še tako lepi, potreba človeškega želodca je vendar eden prvih nagibov za vsa posvetna vprašanja. Če se prašamo, kako stoji dandanes ljudsko blagostanje, odgovarjajo nam tisoči in milijoni: slabo! slabo! Prvo, česar človek potrebuje, je živež, zato je kmet podlaga vsega družbinskega življenja, premožen kmet, srečna dežela, reven kmet, nesrečna dežela! In naš kmet je revež. Hudi so bili časi desetine in tlake, vendar so ljudje vsaj jesti imeli, zdaj jim že tega primanjkuje.

Amerika silno tlači naše kmete, ker pri dela toliko pridelkov po ceni, da naš kmet skoraj nepotreben postaja; on ne zmore potem svojih visokih davkov. Naj socijalisti govoré, kar koli hočejo, tega ne morejo tajiti, da je toliko lože ž veti, več ko se kruha pridelja. Socijalisti zahtevajo manj dela in več plače za rokodelce. Pa to ni pravo zdravilo za naše socijalne rane. Prvo je, da se pusta zemlja obdeluje, da iz nje več sadu izvabi, potem bodo ljudje tudi lože živeli, čeravno njih število vsak dan narašča.

Kako sem se jaz likal.

Črtice za poduk in kratek čas.

XLV.

V tej „drugi“ peti šoli se je še le prav pričelo moje likanje v družbinskem ali svetovnem oziru. Odlpila so se mi vrata več mestnih rodov, moji gosposki sošolci pa so bili učitelji moji v izvrševanju tega, kar sem bral v „Knigges Umgang mit Menschen“ ter v raznih povestih, romanah in novelah — nemških, se ve da, ker slovenskega moja navadna družba ni obrajtala in tudi tacega berila nisem v roke dobil. Tako sem jel zgubljati preočitne kmetiške grče, če tudi le počasi.

Napredoval sem pa še tudi v drugem obziru, namreč v glasbi. S sošolcem sva si najela skupno glasovir za 1 gl. na mesec. Ta zanimivi stroj je imel štirinoge, pa čeravno bi bil prav lahko na treh stal, je še na štirih bil tako omahljiv, da sem ga moral k steni pristoniti. Dolg je bil kakor glista, zato pa tudi ozek kakor sam-ka postelja, zraven pa tudi takega glasu, da bi še spijočega otroka ne bil zbudil. In to je bilo najboljše na njem, ker prebivalci hiše so komaj vedeli zá-nj, čeravno sem

jaz, če sem količkaj utegnil, trpinčil ga, da je pod mojimi prsti milo in obupno ječal. Še več je pretrpel po rokah mojega sošolca, ki se je na njem po mojih navodih glasbene umetnosti še le učiti začel. Morda bi bil dandanes res sloveč godec na glasoviru, ali da ni, je krivo dvoje: prvič se je učil le dva meseca, drugič je pa že več let pri sv. Krištofu, kamor glasovira ni sabo vzel.

Toda kar ta moj sošolec ni postal, to sem bil jaz prav na pravem potu postati, če bi bil imel le malo več sreče in naklonjenosti posojevalca glasovira, J. Giontinija. Ta mož je pa bil tako prozajičen, da je okoli prvega dne tretjega meseca poslal tri možje, izmed katerih je eden pomolil mi čez pol spogojen listek, na katerem je bilo zapisano, da imam plačati 1 gl. Vsak vé, da je to tako majhen znesek, da kar v žep sežeš, pa plačaš z eno roko, ni treba dolgo šteti, in vsak ima tako velik žep, da ga lahko spravi vá-nj. Zato se mi je strašno čudno zdelo, zakaj je Giontini po ta ubogi goldinar poslal tri možake: dva korenjaka in enega šibkega; to se mi je celó tako za malo zdelo, da sem rekel šibkejemu v gosposki suknji, da bom goldinar že sam prinesel, ko bom šel

memo štacune v šolo. Ali — ti ljudje so morali biti vsi trije gluhi ali pa niso razumeli mojega jezika; ne da bi bili nato šli, od koder so prišli, ravno narobe: pobrali so moj glasovir, poruvali mu noge in ga neshi po stopnicah dol na vozček in od-lej nisem tega mikavnega inštrumenta več videl. Dolgo sem ga pogrešal, potem pa jel zahajati k drugemu pri drugem sošolcu, kjer sem uril svoje prste na boljšem, pa tudi trjem glasoviru, pa le takrat, kedar ni bilo očeta domá; ta ni imel ušes za mojo umetnjo, druga družina je poslušala jo prav rada, pa le od daleč, zaprla je namreč vselej vsa vrata in me pu-tila pri ljubčku samega, če so se ga že vsi drugi naveličali. Tako sem v tej umetnji napredoval počasi, pa vendar, in če bi bilo človeško življenje daljše, če bi dnevi imeli po več ur, mesci po več dni, leta po več mesecev, kakor zdaj, bi bil jaz tudi na tem potu postal kak Mozart, Beethoven, Liszt ali celó — Förster, posebeo ker sem imel tako dobrega, pridnega in priljubljenega učitelja: samega sebe.

O šoli v tem letu ne vem nič posebnega. V drugem je vse šlo mi po volji, le nekoliko slabše ko lani, ker sem že „vse znal“, mate-

Glavni pozor morale bi tedaj vlade obrniti na kulturo zemlje, na obdelovanje še zapuščenih zemljišč; vsaka bilka, ki se izvabi iz puste zemlje, je absoluten dobiček za vse človeštvo. Povzdiga obrtništva pa je le relativen dobiček; kajti če naša obrtnija prekosi tujo, potem bodo naši obrtniki dobro živeli, tuji pa stradali, če naši kupčevalci prekosé tuje, potem bodo naši bogastvo množili, tuji pa božali; tukaj pa, to vsak razume, ne more eden srečen biti, da ne bi drugemu sreče kradel. Drugače pa je pri kmetijstvu. Če mi dosti kruha pridelamo, to ni nikomur v škodo; znajo tudi drugi dobro živeti, ako tudi dosti pridelajo.

Amerikanska konkurenca je za naše kmete le zato pogubljiva, ker tam pri malih davkih lahko dober kup prodajajo, pri nas pa večina državnih bremen na kmetih sloni. Zato je izvrsten Bismarkov plan, ki hoče kmete davka oprostiti, ker na ta način je kmet obvarovan hudega in pomanjkanja, kar pridelava, je njegovo in celega naroda. Na drug način se splošna revščina vkrotiti ne dá, ko s tem, da se bo kmet davka oprostil. Ob enem pa se morajo znižati državni stroški, odpraviti preveliko število troškov, to je takih ljudi, ki ob kmečkih žuljih živé.

Obrtnija se mora vsakako povzdigniti takó, da nas bodo domači obrtniki oskrbeli s potrebno obleko in potrebnim orodjem, da denar za take reči ne bo v tuje kraje hodil. Če bo kmet premožen, se bodo tudi obrtniki lahko preživeli, ker premožen kmet rad in lahko kupi, česar reven kmet ne more. Obrtnik ni sam sebi namen, on je kmetu le pomagač. Kjer je preveč ljudi, tam je dobro, če se obrtniški izdelki tudi na zunaj izvažajo, ker le tako se zamorejo ljudje preživeti; kjer je pa dosti dobre zemlje, tam naj se prva pozornost obrne na poljedelstvo, od zemlje bodo ljudje najlože, najgotovje in najsvobodnejše živeli. Za kupčijo moramo toliko skrbeti, da bomo sami prodajali, kar pridelamo, in sami kupovali, česar potrebujemo, da ne bomo tujim posredovalcem v pest padli, pa smo za to stroko dosti storili, vse drugo je riskirana reč, prav, da se posreči, joj, če se ne posreči, in če je naša ekstenca od tega odvisna.

Po teh nazorih bi se dala morda revščina premagati, in zopet priti do blagostanja.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 9. januarja.

Vse že težko pričakuje suidenja **državnega zbora**, ker najhujša vojska se bo še le zdaj začela. Pri dovoljenji denarjev za naučno ministerstvo se bodo vzdignili zastopniki raznih narodov in zahtevali ravnopravnost, tako Čehi, Slovenci, Poljaki, Rusini, Lah, Rumunci. To bo velik prepir, če bo kaj koristil, bomo še le videli. Zdi se nam, da brez vsega ne bo, ker čas je dozorel, da stopijo Slovani v svoje pravice. Pri tej priliki hočemo samo eno stvar povdarjati. Mi zahtevamo čisto slovenske gimnazije, k večjemu da se za nemški jezik tri ure na teden odločijo. Nekteri pa mislijo, da mi ne moremo brez nemščine živeti, in hočejo namešan nauk, da bi bilo pol nemškega, pol slovenskega. Takim mi samo to opomnimo: zakaj pa tudi ne na pol laško? Laška literatura je lepši in veličastnejši od nemške, tudi smo Lahom sosedje. In vendar se pri nas nihče laški ne uči, in vendar zavoljo tega nobeden od nas ne pogine, da laški ne zna. Iz tega se vidi, da je takozvana potreba nemščine le izmišljena reč, umetna agitacija, ktereji sledé tudi nekteri slepi Slovenci. Če znamo brez laščine živeti, bomo tudi brez nemščine živeli. Saj mi ne hodimo na Nemško kruha iskat! Nikjer se tedaj ne dajmo slepiti, in učimo se raje hrvaškega in ruskega jezika, posebno pa hrvaškega, oziroma bolgarskega, ker tam znamo še kruh najti, na Nemškem pa nikdar nikoli nikakor ne. Naša naloga je, da povzdignemo slovenski jezik in slovensko literaturo na tako stopinjo, da se bomo v tem našem jeziku izraževali, in če si tega ne upamo, oklenimo se hrvaščine ali ruščine. Da bi pa mi negovali nemški jezik, to je gorostasna budalost, ker s tem gladimo le pot nemškim uradnikom in kulturonošcem v naše kraje, in prav za prav je vsak izdajalec domovine, ako le v privatnem krogu nemški govori, ker s tem koplje jamo svojemu narodu in dela luknjo v našo steno, skoz katero luknjo se gnjetijo potem germanizatorji!

Mi pričakujemo od državnega zbora, da se bo letos tudi Slovencev spomnil, sicer bomo začeli do zdaj še nezahišano agitacijo za slovenski jezik.

Kakor podoba kaže, ne mislijo nam Slo-

vencem nič privoliti, in pustiti hočejo vse pri starem, da bi se naš jezik še vedno z nogami teptal. Če nam vlada nič ne dá, pomagali si bomo sami. Mi bomo nemški pozabili za vse uradnike in nemškutarje, pisali in govorili bomo le v našem jeziku, — kdor je mož, bo pokazal svojo barvo in častil svoj rod in svoj jezik, — dokler nas je še kaj značajnih možakov, slovenski jezik še ne bo izumrl! Ljubljanske „franje“ naj se grejo na Nemško možit, zaveden Slovenec naj bi nobene ne vzel, dokler se ne navadi slovenski govoriti, različni birokrati se morajo na stara leta naučiti slovenski, ker nihče z njimi drugače ne bo govoril, ko slovenski; — še več tacega bi se lahko storilo, ko bi bilo pri nas dosti značajev, in nekaj jih je, hvala Bogu, in to še precej. Zato se ne bojimo za našo narodnost!

Na **Ogerskem** še vedno gnoj kidajo, pa ne iz hlevov, ampak iz palač, kjer stanujejo visoki gospodje, ker so se pokazali mnogi viši državniki za goljufe, in je veliko škandala vsled tega.

Odseki **ogerske** delegacije so začeli 8. t. m. svoje delovanje. Prvi predmeti obravnav bode bosenska predloga. Sliši se, da bo vlada razun projektiranih 8 milj. za izvanredne bosenske stroške, zahtevala še posebni kredit za uničenje roparskih druhal v Bosni in Hercegovini.

Za presoj **českega** memoranduma je imenovana posebna komisija iz udov raznih ministerstev. Udje te komisije so: sekcijski šef baron Kubo od ministerstva notranjih zadev, dr. Heider ministerstva bogočastja in nauka, baron Distler ministerstva financ, Arnt ministerstva trgovine, vitez Weber pa od ministerstva kmetijstva. Predsedoval tej komisiji bode minister Pražak. Komisija ne bo naredila nobenih končnih sklepov, a le izdelala vladno poročilo o tej zadevi.

Več českih poslancev misli baje se odpovedati svojim mandatom. Vsaj tako poročajo dunajski listi.

Iz liberalnega kluba bo, kakor časniki poročajo, izstopilo zopet okoli 40 poslancev. Tako se ruši centralistična stranka, odkar je izgubila vladno podporo.

Vnanje države.

Knez **Bismark** ni prišel 5. t. m. v Berlin, kakor se je prej poročalo po časnikih.

matika, geometrija in naravoslovje so se mi pa tudi to leto tako trdovratno upirali, da je bilo vedno lasanje in sem jih komaj komaj zmagoval. Še celó z nemščino, v kateri sem že pesmi koval, sem imel križ, ker naš profesor je trdil, da nobeden izmed nas ne govori in ne piše prave nemščine, da to je le pozlačena podoba z lesa, petje krokarjev itd. Da nas je ta sodba strašno razžalila, si lahko vsak misli, in ko je profesor nekega dne rekel, da smo Kranjci presurovi, preneotesani za ta vzvišeni jezik, nam je zavrela kri. Sklicali smo občni zbor „pod Turnom“ ob bazarji, kamor smo se hodili drsat, in tam posvetovali se, kako bi se maščevali za to razžalenje. Za predsednika ali marveč predstojnika (ker smo vsi stali ter teptali z nogami zavoljo mraza) je bil izvoljen največji izmed nas, s šolskim priimkom „požeruh“, zdaj je že profesor; pričelo se je posvetovanje, ta in oni je stavil predlog, pa nobeden ni dobil večine. Kar odpre predstojnik svoja modra usta in kazaje na premrzneni bazar reče:

„Česar mi ne moremo najti, pokaže nam boginja maščevanja sama. Glejte ono-le zamrzneno vrano v ledu! To nam je poslala Vila

domača, da ž njo obdarimo profesorja za njegovo čislanje naše narodnosti. Izdobljimo to mrhovino z ledu, pa previdno, da ostanejo krasni udje vsi celi, in pošljimo mu jo v lični škatljici dobro zavarovano in sbranjeno po pošti kot slastno divjaščino za nedeljsko kosilo.“

Enoglasno in z burnim ploskanjem je bil sprejet ta predlog, brž smo šli vsi na delo in s težkim trudom ter s še večjo skrbnostjo vzdignili nježno truplo živali z ledene postelje, zavili jo v robec in nesli domú. „požeruh“ pa je šel po škatio k Pakiču. —

Drugi dan je bil strašen nemir v šoli. Divjaščina je bila adresirana na profesorja v šolo k nam, ker je imel poduk od 9. do 10. ure pri nas. Res se čuje trkanje, dijak na voglu prve klopi odpré in prinese profesorju listič, kterega ta podpiše, potem gre ven in govori s pismo-nošo. Mi zarotniki se pomenljivo pogledujemo, druga šola pa ravno tako malo vé kakor profesor, zakaj se mi zarugljivo v klop smejemo. Na poti s šole si stisnemo zarotniki roke, kar ima pomeniti molčanje do smrti, naj pride kar koli.

In prišlo je, česar smo pričakovali. Drugi dan je bila nedelja, a v pondeljek pribuči naš

profesor kakor hudournik v šolo in še ne odloživši zimске obleke se vstavi na sredi odra ter zarohni:

„Kdo je bil tisti pr... ki je poslal meni po pošti divjaščino? Ven naj pride!“

Vsi razen nas vedencev debelo gledajo profesorja in drug družega, mi pa stiskamo zobe in kašljamo, ker nas smeh sili, „požeruh“, ki se je navadno strašno glasno krohotal, trpi srasne bolečine in boječ se, da bi mu smeh vendar-le ne ušel, omahne in podere tri svojih sosedov, da postane ropot, v kterega on skrije svoj smeh. Ali to ne pomaga nič, profesor vnovič zabučí:

„Kdo je tisti lump? Le brž mi ga naznanite!“

Vse tiho, ni ga odgovora od nobene strani. Profesor razjarjen kakor puran, na to zakriči:

„Potem ste pa vsi enaki pr...!“

S tem pa je brenknil ob slabo struno, sprožila se je ura in strašno ceptanje z nogami in vriš je odgovor na to. Mi prizadeti smo najhuje ropotali in kričali ter slednjič začeli vpiti:

„Besedo preklicati, preklicati besedo, če ne, pa ven! Mi nismo, pr...!“

Skrivni svetnik Lothar Buch je šel v Varzin po instrukcije o vpravljenji k državnemu kanclerju.

Pogodba med sv. očetom in Bismarkom zaradi svobode katoliške cerkve v Nemčiji še vedno ni gotova. Vendar pravijo, da se bo Bismark kmalo vdal, in da bo pripoznal pravice in svobode kat. cerkve. Saj tudi drugače ne more! Kakor pravijo, je princ naslednik zagovornik sprave z Rmom, in to je najpametnejše, kar storiti zamore, sicer bi se mu znala južna Nemčija izneveriti!

Nemški cesarjev č se je baje potegnil v neki izjavi za žide, proti katerim močno agitirajo na Nemškem. Nemška vlada je popolnoma v rokah židovstva.

Na **Francoskem** odstavljajo monarhične uradnike in jih nadomestujejo z republikanskimi.

Program novega **francoskega** ministerstva bodo sodnijske in uradniške in reforme šolstva, svoboda tiska, društev in zborovanja.

Za naslednika **francoskega** posla v Berlinu se imenuje zdaj Challemel-Lacour. Ta francoski diplomat je dobro znan z nemškimi zadevami. Študiral je na vseučiliščih v Bonu in Heidelbergu, in scole normale v Parizu. Po končanih študijah je bil urednik francoskega lista „Republique Française“ potem pa francoski vladni zastopnik pri švicarski vladi. On je po francosil več nemških literarnih del.

Na **Irskem** trajajo agitacije dalje. V Dublinu so bili veliki nemiri, ki jih je morala policija miriti z orožjem. Več oseb je ranjenih. Mr. Parnell glavni irski agitator in Mr. Dillon sta prišla v Novi Jork v Ameriki, da bota nabirala pomoči za stradajoče rojake tam in obenem iskala zaveznikov zoper Anglijo v slučaju irske ustaje. Več nego 250.000 ljudij na Irskem se nema s čem prehraniti.

Ruski „praviteljstveni Vestnik“ prinaša dekret, ki imenuje Valujeva, ministra carskih posestev, za predsednika ministerskega komiteja in komisije za rešenje prošenj.

Grški minister vnanjih zadev je demisioniral, a kralj demisije ni sprejel.

Listi poročajo zopet o **zbiranju ruskih vojsk** na avstrijski in nemški meji. Nek angleški list je prinesel poročilo, da 2 generala in 12 ruskih častnikov preiskuje ozemlje na bukovinski meji.

Ropot je tak, da profesor ne more do besede. Njegov obraz se spreminja v zeleno, rdečo, višnjevo, slednjič migne z roko in mivtihnemo z besedami:

„Preklicati! preklicati!“

Profesor na to z mirnejim glasom razloži, kaj je po pošti dobil za darilo, pa ne ve, od kod. Temu pristavi, da od nas, svojih ljubljenih učencev, se kaj tacega ni nadjal in tudi ne verjame, da bi mu bil to storil kateri izmed nas; to je moral biti kak drug lump, ki ima piko ná-nj, od nas pa se nadja, da za mržajo do njega nima nobeden najmanjšega povoda, zato prekliča svoje besede, ki so mu v naglici ušle.

S tem je bila reč končana pri nas, profesor se je spravil iskati hudodelnikov v druge razrede, kjer je podučeval, pa je povsod še huje naletel ko pri nas. Dogodba pa je imela vendar ta dober nasledek, da potem ni več zaničljivo govoril o Kranjcih in prizanašal tudi našemu izgovarjanju nemških besedi in našemu nemškemu zlogu.

Kako smo se pa mi zarotniki v pest smijali, ko smo se zopet sešli pri bazarji, to se ne da popisati. „Požeruh“ se je tako krohotal,

Domače novice.

V Ljubljani, 10. januarja.

(Okrajni šolski svet okolice ljubljanske) je v četrtek izrekel se zoper vpeljavo nemškega jezika na večrazrednih ljudskih šolah in to iz treh vzrokov: 1. bi bilo to na škodo drugim šolskim predmetom in otroci bi se nemščine vendar le ne naučili; 2. bi bilo zoper §. 19 državnih postav; 3. ima v tej važni reči odločiti le deželni zbor. — Kakor zvemo, je že več okrajnih šolskih svetov storilo enake sklepe. To je lep odgovor večini deželnega odbora kranjskega.

(Zapisnik volilcev) za dopolnilno volitev ljubljanskega mestnega starešinstva je na ogled razpolažen na rotovžu štiri tedne. Pritožbe zoper zapisnik se imajo ustmeno ali pismeno vložiti pri ljubljanskem magistratu do 7. febr.

(Katoliška družba rokodelskih pomočnikov) je na novega leta večer, rekodelskih učencev ali dečkov pa sv. treh kraljev večer imela jako veselo in podbudno božičnico, pri kateri so družniki peli, govorili vzajemno po slovénsko in nemško, igrali umetno, da jim bodi vsa hvala. Družnike vadi v petji g. A. Kržič, dečke pa p. Angelik, z mnogo spretnostjo in in velikim trudom. Dečke je posebej slovensko ogovoril č. g. J. Rozman prav primérno in podučno. Naposled so bili nekteri obdarovani, nekteri so v tomboli skušali svojo srečo. Bog daj, da marljivi društveni predsednik gosp. J. Gnjezda k bližnji 25letnici doseže, kar bi vspeh močno povzdigovalo, ter pridobi družbi rokodelski lastno hišo!

(Čast staremu narodnjaku, deželnemu poslancu g. Luki Svetcu.) Kakor poroča „Slov. Narod“, je g. L. Svetec nabral v Litiji za stradajoče v Istri 116 gld. Zares lepa svota za Litijo; Ljubljana naj se skrije, ker ima več ko 100 krat toliko premoženja ko Litija, pa niti 100 gld. do zdaj ni dala za uboge Istrijance.

(Gledališka predstava) katero bo dramatično društvo priredilo jutri večer na odru tukajšnje čitalnice, je bila s prva namenjena na korist stradajočim Istrijanom. Ker sta pa Čitalnica in Sokol dramatično društvo pozvala, naj ž njima skupaj napravi veliko dobro-dajno besedo v deželnem gledališči, bode dramatično društvo jutri zá-se igralo in menda še večkrat v letošnji sezoni take javne, vsakemu pristopne

da je vse tiče splašil in bi bil tudi žabe, če bi bazar ne bil zamrznen. Bil je tako dobre volje, da nas je peljal vse v Gradišče „k Metki“ ter tam vrgel ves denar na mizo za pijačo. Pili smo ga na zdravje profesorja, katerega smo tako splačali in v kozji rog ugnali.

Ta „požeruh“ je bil vesel in zato pri vseh priljubljen. Strmeli smo posebno nad njegovim znanstvom rastlinstva, ker je vedel vsake še tako male rastlince latinsko, nemško in slovensko imé, če je zadnje imela. Razen tega je pozmi iskal po starih, trohlenih štorih kušarjev, kač in druge golazni, katero je potem otrpueno prinesel v šolo. Večkrat se je zgodilo, da mu je taka žival potem v žepu po njegovi telesni in šolske sobe gorkoti oživiljena prilezla na dan, kar je naredilo pri plašnih dosti hrupa; spominjam se celó, da sem jaz, ki sem blizo njega sedel, enkrat pod klopjé dobil v roko kačo, katero je bil tje položil v papir zavito, ki pa se je bila oživela. Kako sem se tega vstrašil, si lahko vsak sam misli, a on se je smijal na vse grlo, pomašil ostudno žival v žep in jo dobro zadelal, da ni mogla več ven.

predstave v čitalnici dajalo. Redne predstave v deželnem gledališči zdaj še niso lahko mogoče, ker so se igralne moči vsled daljšega prestanka precej razkropile, vrhu tega pa tudi novih iger ni pripravljenih. Vsa odborova skrb je zdaj ravno obrnena na osnovo repertoarja; obenem se igralci v čitalnici po malem praktično vadijo. Vstopnina za jutranjo predstavo je določena pa 20 kr.; sedeži v prvih treh vrstah so po 40 kr., drugi pa po 30 kr., in se dobó že podnevi pri čitalničnem kustosu. Kasa se odpre ob 1/27 uri, pol ure pred začetkom.

(Iz seje družbe kmetijske 4. t. m.) Predsedoval je gosp. baron Karol Wurzbach in pričujoči so bili odborniki: gospodje dr. Ahačič, Jerič, Lasnik, Murnik, dr. Poklukar, Robič, Seunig, Witschl, pl. dr. Maks Wurzbach in Brus kot zapisnikar; poročevalec je bi tajnik dr. Jan. Bleiweis. — Ker je to prva seja bila novega leta, pozdravlja predsednik pričujoče gospode, se jim zahvaluje za njihov trud v preteklem letu na korist domačemu kmetijstvu povdarja lepo složnost odborovo v vsem njegovem delovanji, ki ne pozná nobenega strancarstva, in željo izreka, da bi vse to ostalo tudi v novem letu tako, kakor je bilo v starem. Odbor odzdravlja prijazni pozdrav z navdušenimi živio-klici gospodu predsedniku in se mu zahvaluje za neutrudljivo in skušeno vodstvo družbe, katere cilj je, pospeševati napredek domačega kmetijstva, kolikor mogoče.

Potem je tajnik dr. Bleiweis pričel poročati o predmetih današnje seje. Prvi je bil sklep, da se gosp. Lapajnu izroči darilo gosp. viteza Schneid-Treunfeldskega za rokopis popularne knjižice in to preblagamu daritelju naznani, — rokopis takoj v tatis dá in knjižica v majhnem, ročnem formatu v toliko stoternih iztisih natisne, kolikor ima odborov državne podpore za izdavanje poučnih knjig na razpolaganje in da se s tem denarjem pokrijejo stroški še posebej tiskanih 700 iztisov P. Kozlerjevega poduka: „Kako umno napravljati vodnjake“. Ker pa pouk „o umni napravi vodnjakov“ in „kako naj posestnik majnih kmetijstev kmetujejo, da umno kmetujejo“, utegne dobro služiti tudi kmetovalcem primorskim, doljno štajarskim in koroškim, se bodo po predlogu dr. Poklukarjevem vprašale tudi dotične kmetijske družbe: ali ne bi hotele tudi one za majhno povračilo stroškov posebnih iztisov obeh brošur si naročiti. — Dopis sl. ministerstva kmetijstva, da še za letošnjo leto dovoli plačo gosp. Tomažu Hitzu, da ostane voditelj srarskih zádrug na Kranjskem in Goriškem, je bil po dogovoru z Goriško kmetijsko družbo radostno naznanje vzet.

(Konec prih.)

(Iz seje deželnega odbora 3. januarja.) Oidaja priprege in brane za odgonce odgonsko-postajske občine Velike Lašče za leto 1880 je bila potrjena; — sklenilo se je, deželni vladi na dotični dopis odgovoriti, da se deželni odbor ne more spuščati v razpravo zaradi odveze ribških pravic, ampak da naj ostane ta stvar kakor jo zdaj, a da naj vlada skrbi za to, da se ribštvo bolje uredi in da bi se za povzdigo ribštva vpeljala prostovoljna ribška društva; — deželnemu šolskemu svetu se odgovori, da deželni odbor pritrdi mesečni remuneraciji 25 gld. za pomočnega učitelja v Hotiču, in da se neki učiteljski vdovi daje 130 gold. milostne penzije na leto in njenim otrokom po 30 gld. odgojne podpore.

(Narodna čitalnica v Šent-Vidu nad Ljubljano) napravi dne 11 januarja 1880 veselico s tombolo, petjem narodnih pesem v samospes-

vih, moških in mešanih čveterospevih in z burko: „Brati ne zna.“ Začetek ob 5. uri popoldne. K tej veselici vljudno vabi odbor.

Razne reči.

— Spremembe v škofiji Ljubljanski. V Gotenici na Kočevskem je dosedanji namestnik g. Jur. Jaklič postal župnik; v Doberničah g. Janez Karlin; v Tujnicah g. Janez Šafar; v Banjaloki g. Anton Mandelc; v Dobrávi dekanije Radoliške g. Jakob Aljaž. G. Janez Pogačnik, doslej na Mirni, pride za duh. pomočnika v Preserje; g. Jožef Samide, dub. pomočnik v Laščah, je postal vojaški kaplan drugega reda v brambovstvu; v pokop je dejan g. Janez Zupančič in g. Janez Prokelj, dosedaj župnik pri sv. Lorencu na Temenici; umrl je g. Anton Svetlin, iz škofije Tržaške, oskrbnik duhovski v Orehku na Notranjskem. — Razpisane so duhovnije Stranje 18. dec., Nevlje 30. dec. p. l. Sela v dekaniji kamniški 3. jan. in sv. Lorenc na Temenici 3. jan. t. l. —

— Njih veličanstvo presvitli cesar je za povodnji trpeče v spodnji Avstriji obdaroval, 20000 gl. iz svoje privatne blagajnice.

— V katoliški bukvarni pred škofijo št. 6 so naprodaj slovenske knjige:

Jeziknik. Spisal J. Marn. Leto II. III. IV. V. à 40 sld.; VI.—VIII. 60 sld.; IX. do XI (Metelko) 1 gl.; XII (Hitzinger); XIII. (Nečasek-Umek); XIV (Pohlin-Vodnik); XV (Čbelica, Jak. Zupan, M. Ravnikar); XVI (Poženčan, Vertovec, Verne); XVII (Kobe, Varl. Žakelj, Oliban, Likar, Jeriša, Vončina) à 60 sld. —

Kratka staroslov. slovnica. Spisal J. Marn à 50 sld. — Slovnica českega jezika, sp. Fr. Marn, à 50 sld. in **Hrvatska slovnica za Slovence.** Sp. Fr. Marn. à 60 sld.

— Razglas živinorejcem o prodaji goved. Ces. kr. kmetijska družba kranjska bode 17. dne tega meseca dopoldne ob 9. uri začenši v Ljubljani na dvorišči gostilnice „zum Baierischen Hof“ na Dunajski cesti blizu kolodvora po očitni dražbi prodajala iz državne subvencije nakupljenih kakih 8 juncev (bikov) in par junic čistega muriškega (štajarskega sivega) plemena.

Živina se postavi na prodaj za polovico tiste cene, za katero jo je družba kmetijska kupila, in se proda tistemu, kdor največ zanjo dá, proti temu, da jo 1. koj plača in 2. se po piemu zaveže, da jo najmanj dve leti za pleme v deželi obdrži, zato se k tej dražbi pripuščajo samo kranjski živinorejci.

Kdor tedaj tako živino kupi, je dve letne sme iz svojih rok dati, če ni poprej podpisanega odbora o tem dovoljenja prosil in ga tudi dobil. Kdor bi se zoper to zavezo pregrešil, mora družbi kmetijski povrniti toliko denarja, za kolikor je on živino ceneje kupil, kakor je družba kmetijska za njo dala. Tudi mora nemudoma naznaniti podpisanemu odboru, če mu je kupljena živina kakor koli poginila, da družba vé, koliko subvencijske živine je in kje je za pleme v deželi naši izpostavljena.

Glavni odbor c. kr. družbe kmetijske v Ljubljani 7. januarja 1880.

— Veselimo se v Bogu! Predpustni čas je navada pri Slovencih, kakor pri drugih narodih, da se v nedolžni šali veselje v dolgih zimskih večerih, da se vganjajo burke, da se pleše, poje itd. Nedolžnega veselja, če se sicer nobena druga nerodnost pri tem ne zgodi, Bog ne prepoveduje. Če se pa tako veselimo, da iz tega revežem kak dobiček priraste, nam bo

še za dobro delo šteto. Društvo „Sokol“ je prvo, ki hoče napraviti veselico na korist stradajočim Istrijanom. Naj bi se porabila še navadna maškarada na pustni večer v ta namen, da bi se nekaj nabralo za stradajoče, in v selje bo podvojeno, ker bo imel vsak vdeleženec sladko zavest, da je nekaj dobrega storil! Temu izgledu naj sledé vse slovenske čitalnice in enaka društva. Naj se nekaj menj obrne na zunajni nepotrební lišp in kinč, da bo svota za stradajoče večí! Kako zamoremo biti iz srca veseli, če vémo, da naši bratje niti krompirja v oblicah nemajo za večerjo! Vest nam mora očitati, da nismo svoje dolžnosti storili, dokler nismo položili davka na oltar bratoljubja! Če bi Istrijani vse to imeli, kar se bo v tem mescu čez mero pojedlo in popilo, kako bi bili veseli. Bodimo tedaj usmiljeni, da nas enaka nesreča ne zadene, da nas Bog obvarje slabe letine! Na sodni dan se ne bo vprašalo, kdo je hodil v svilnati obleki, kdo se je v kočijah vozil in kdo je nosil zlate prstane; ampak tisti bodo poklicani v prvo vrsto, ki so največ dobrega storili na svetu. Kajti Krstus jim bo rekel: „Lsčen sem bil, in vi ste me nasitili žejen sem bil, in vi ste me napojili itd. pridite k meni v moje kraljestvo!“ Dragi Slovenci, mi smo storili svojo časnikiarsko dolžnost, da smo vas na nezasišano revščino v Primorji in na Krasu opomnili. Storitte še vi svojo dolžnost, in pomagajte jim!

— Gospa Karolina pl. Stremayr je bila 4 t. na Dunaj pokopana. Pogreba se se vdeležili ministri in več drugih viših civilnih in vojaških uradnikov. Pokopna go-pa je bila mati sedanjega pravosodskega ministra.

— Sneženi plaz v gopski dolini je ustavil vožnjo na tamošnji železnici. Podobni slučajji se nam iz družih krajev javljajo.

— V Monakovu bodo kmalo praznovali 700 letno svečanost vlade Wittebach-ske hiše in ob enem ustanovljenja monaškega mesta. Stroški za svečanost so proračunjeni na 234 000 državnih mark; od teh plača mestna blagajnica 100 000. Program je na najvišjem mestu odobren.

— Železnični vlak je 31. pr. m. na železnici Winterthur — St.-Gallen izkočil iz tira. 2 lokomotivi in 2 vagona sta razrušena. 2 osebi obiti.

— Na novoletni dan se je v Petrogradu sešel kongres prirodznancev. Sešlo se je nad 800 prirodznancev, sicer se je pa prvega posvetovanja vdeležilo nad 1400 drugih oseb med njimi 28 gospej. Predseduje profesor petrogradskega vseučilišča Betekov. Zvečer na novega leta dan je bil obed. Prva napitnica je veljala carju, druge ruskim vseučiliščam in tretja prčječim gostom. Carici so poslali pozdravilni telegram v Cannes.

— Bibliotekar v Hanoveru je pri revidiranji biblioteke našel leta 1872 od slavnega učenjaka Leibnica iznajdena računska mašina, s katero se lahko izpeljajo vse šteri glavne operacije.

— V Angliji je bilo prošlo leto 16 637 falimentov. Od teh je 2546 zadelo velike kupce, menjalce, obrtnike in banke; 14.001 pa je bilo falimentov je zadelo srednji in nižji stan. Falimentov prve vrste je pa v 1878 l. bilo 2643 in 1877 l. 2172. Da kmetijstvo na Angleškem propada je vidno iz sledčih števil: 1877 l. je faliralo 479, 1878 l. 875 in 1879 l. 1430 zemljiščenih posestnikov.

— Nemški časnikarji na Českem morajo poslati petico na državni zbor, v kateri bodo zahtevali odpravo časnikarske koleka; če se pa ta ne odpravi, naj se pa zadavka tudi

pražki „Abendblatt“, ki je kakor priloga uradne „Prager Zeitunge“ prost koleka, dasiravno je samostojen list, ker se lahko tudi za se naroči.

— Iz več krajev se slišijo pritožbe o povodnji. Znano je, da smo pretekli mesec imeli hudo zimo in so vode zmrznile. Zdaj se je pa led na severu začel prej tajati nego na jugu, zato so začele v proti jugutekočih vodah se velike gručice ledu valiti, ki vodo zajezujejo in napravljajo povodnje. Posebno glavna reka našega cesarstva Dunava je mnogo zemlje in sel poplavlila. Na Dunaji po več ulicah teče voda, več tisuč ljudi je vsled povodnji zgubilo stanovanje in imenje. Več sto jih je že vtonilo. Na Dunaji so ustanovljene posebne komisije za rešitev ljudi. Tudi iz Nemčije in Francije slišimo podobne poročila. V Parizu je reka Seine zapustila svojo strugo in poplavlila mnogo mestnih ulic.

— Poljski zgodovinski slikar Jan Matejko dela velikansko sliko, predstavljajočo poljskega kralja Sobieskega, kako da pri oblegovanji Dunaja dela pot k šotoru Mustafe paše. Še le 1883 leta bo ta podoba izpostavljena.

— V Berolinu je umrl Karl Ludvig Kosak pravi začetnik nemškega časniškega feuilletona (listka). Rojen je bil 1814 l.

— Na 1. bodočega mesca je od nekega komiteja sklican kongres belgijskih socialdemokratov. Glavna točka posvetovanja bo tirjatev splošne glasovalne pravice.

— Po „Pressinem“ poročilu ste že dve deželni komisiji za reguliranje zemljiščenega davka sestavljeni, namreč za Koroško in spodnjo Avstrijo.

— Šejk-ul-Isam je zahteval od turškega policijskega ministra, da strogo pazi, da turške žene ne bodo nosile zgoraj ali spodaj prekratkih oblačil, visocih petá na čevljih in previdljivih pajčolanov; nadalje naj policija pazi, da turški softe ne bodo zahajali v kavarne in tam igrali, in da vsi pravoverni zapuste javne zabavne lokale, kedar muezzin kliče k molitvi.

J. C. Rögerju,

trgovcu in več družega na Poljanah.

Od več strani sem slišal, da Vi ljudem pravite, da sem jaz pri Vas iskal denarja na menjice, a da ga Vi niste hoteli dati. **Če to res pravite ljudem, sami veste, da se prav debelo lažete.**

J. Alešovec.

Za stradajoče Istrijane so podarili:

Č. g. Leop. Gestrin, župnik v St. Juriju 3 gld., Č. g. Martin Vodir, župnik v Goričah 10 gld., Č. g. Sim. Azman, kapl. v Jesenicah 1 gld., Č. g. Jožef Belar, župn. v Hotedršici 3 gld., S. Kopanja 6 gl.

Zvon,

leposloven list,

izhaja na Dunaji po dvakrat na mesec ne celi poli. Izdaje in ureduje ga Jos. Stritar; naročnina mu je za vse leto 4 gld. in za pol leta 2 gld. Naslov: *Redaction des „Zvon“ Wien, VIII. Lange Gasse 44.*

Na Dunaji 7. januarja 1880.

Uredništvo „Zvona.“

Telegrafične denarne cene 9. janur. ja.

Papirna renta 69.85 — Sreberna renta 71. — Zlata renta 82.25 — 1860letno državno posojilo 132 — Bankine akcije 844 — Kreditne akcije 291.75 — London 16.75 — Ces. kr. cekini 5.53. — 20-frankov 9.31.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.